

СТОЛИЧНА РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ

СОФИЯ 1233, ул. „Враня“ № 20, тел. 8130 400, факс 831 21 29
www.srzi.bg, e-mail director@srzi.bg

АНАЛИЗ НА ЗДРАВΟΣЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ И ФИЗИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ГРАД СОФИЯ ЗА УЧЕБНАТА 2013/2014 г.

По данни от профилактичните прегледи, извършени от личните лекари, медицинските специалисти от учебните заведения в град София предоставят информация за физическото развитие и здравословното състояние на учениците.

В периода от 01.04 до 04.04.2014 г., по график медицинските специалисти от учебните заведения в град София, предоставиха анализ на здравословното състояние на учениците. Обхванати са начални, основни и средни общообразователни училища, професионални гимназии, помощни, частни училища и училища към Министерството на културата.

Брой училища: 214

Общ брой паралелки	Общ брой ученици от I-XII клас	От тях на възраст			
		7-14 г.		14-18 г.	
		момчета	момичета	момчета	момичета
4 719	109 863	34 338	33 296	22 104	20 125

Брой училища с подготвителни класове: 108

Общ брой ПК	Общ брой деца	В това число	
		Момчета	Момичета
188	3 504	1 803	1 701

Общият брой на учениците от подготвителните класове (ПК) и на тези от I-ви до XII-ти клас в 214 учебни заведения е **113 367**, като 98 227 от тях са предоставили информация за здравословното състояние, което представлява 86,6 % (с 1,4 % повече от предходната година). В 108 от тях, с 1 повече от изминалата година, са разкрити подготвителни класове .

Данните физическото развитие на учениците от подготвителните класове са представени отделно.

I. Физическо развитие на учениците

Медицинските специалисти от здравните кабинети на училищата са изготвили индивидуалната оценка на физическото развитие на всички ученици от подготвителните класове до XII-ти клас.

Определят се антропометричните показатели ръст и телесна маса, които се сравняват с нормите за съответната възраст и пол. При индивидуалната оценка на физическото развитие се оформят три групи: – норма, разширена норма и извън нормата.

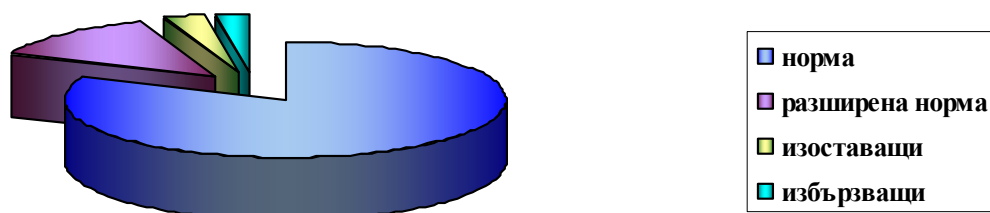
Индивидуална оценка на ръста на учениците

Подготвителни класове

На 3 420 или 97,6 % (с 1,2 % по-малко от предходната година) от учениците в подготвителните класове е направена индивидуална оценка на ръста. От тях 81,5 % са в норма; 13,0 % – в разширената норма и извън нормата –5,5 % (при 82,8 %, 12,3 % и 4,8 % през 2012 г.). Докато през миналата година относителните дялове на силно изоставащите и силно избързващите са били равни – по 2,4 %, то през тази година е увеличен дялът на изоставащите на 3,1 %, докато при избързващите няма промяна.

I група – норма		II група разширена норма	III група – извън нормата	
брой деца ($X \pm 1S$)		брой деца между ($X \pm 1S$) и ($X \pm 2S$)	под ($X - 2S$)	над ($X + 2S$)
брой	2 7872	443	107	83
%	81,5	13,0	3,1	2,4

Индивидуална оценка на ръста на учениците от подготвителните класове

Ученици от I – XII клас

На 104 448 ученика или 95,1 % (без промяна спрямо 2012 г.) е измерен ръста. Най-голям е броят на момчетата и момичетата от всички възрасти в норма – 80,4 % или 83 984 ученика (при 81,9 % през предходната година). В разширена норма са 14,1 %, или с 1 % повече. Абсолютният брой на момчетата и момичетата във всички възрасти, които попадат извън нормата е 5 694 (5,5 %) или с 0,7 % повече. С много нисък ръст са 2,1 % момчета и момичета (с 0,3 % повече). Разпределението по възрасти е следното:

- дялът на учениците от 7 до 14 годишна възраст с много нисък ръст е увеличен от 1,8 % на 2,1 % и е незначително по-голям от същия във възрастовата група от 14 до 18 г. – 1,9 % (през 2012 г. – 1,6 %);

- силно избързващи са 3,4 % (с 0,3 % повече от миналата година). Запазва се тенденцията относителният дял (3,6 %) на избързващите в ръста ученици във възрастта над 14 г. да е по-голям от същия при по-малките (3,1 %), като промените са незначителни – 3,1 % и 2,8 % през предходната година.

I група – норма				II група – разширена норма				III група – извън нормата							
брой ученици (X ± 1S)				брой ученици между (X ± 1S) и (X ± 2S)				под (X – 2S)				над (X + 2S)			
7-14 г.		14-18 г.		7-14 г.		14-18 г.		7-14 г.		14-18 г.		7-14 г.		14-18 г.	
мом чета	момич ета	момч ета	моми чета	мом чета	моми чета	мом чета	моми чета	мом чета	моми чета	мом чета	моми чета	мом чета	моми чета	мом Чета	моми-чета
26 380	25 982	16 731	14 891	5 049	4 276	2 568	2 877	714	721	365	363	1105	1029	731	672
79,4%	81,2%	82,0%	79,2%	15,2%	13,3%	12,6%	15,3%	2,1%	2,3%	1,8%	1,9%	3,3%	3,2%	3,6%	3,6%

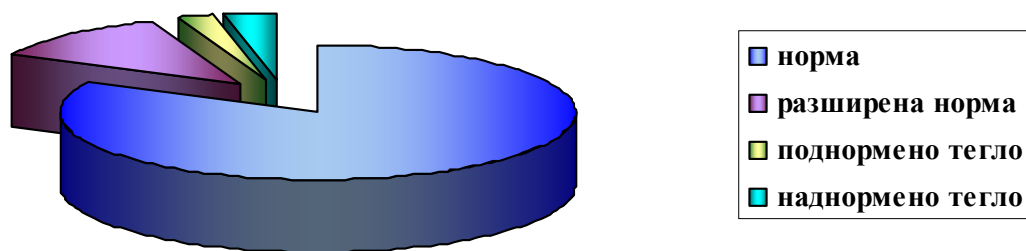
Индивидуална оценка на телесната маса на учениците

Подготвителни класове

На 3 398 ученици от подготвителните класове е измерена телесната маса, което представлява 97,0 % или с 1,7 % по-малко. От тях 82,5 % са в норма (без промяна), 11,9 %– в разширената норма (при 12,8 % през 2012 г.) и извън нормата – 5,6 %. От тях с поднормено тегло са 2,4 % от децата, а със затлъстяване – 3,2 % (през предходната година са 1,9 % и 2,8 %).

I група – норма		II група разширена норма		III група – извън нормата	
брой ученици (X ± 1S)		брой ученици между (X ± 1S) и (X ± 2S)		под (X – 2S)	над (X + 2S)
брой	2 802	403		82	111
%	82,5	11,9		2,4	3,2

Индивидуална оценка на телесното тегло на учениците от подготвителните класове

Ученици от I – XII клас

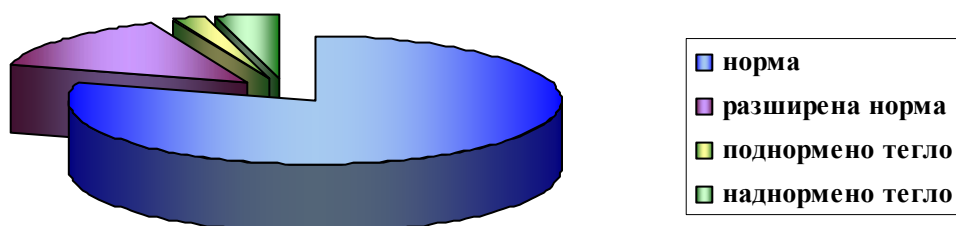
На 104 104 ученика е измерена телесната маса (94,8 %) от общия брой, което е с 1 % повече. В норма са 79,3 % (с 0,8 % по-малко) от момчетата и момичетата и в двете възрастови групи. В разширената норма са 14,4 % (с 1 % повече). Извън нормата във всички възрасти са 6,3 % (с 0,6 % повече). Разпределението е следното:

- с поднормено тегло общо са 2,2 % (1,8 % през предходния период). От тях до 14 годишна възраст са 2,1 % и във възрастта от 14 до 18 г – 2,4 %. Спрямо предходната година има увеличение и при двете възрасти когато са били 1,8 % и 1,7 %.

- със свръхтегло и затлъстяване общо са 4,1 % (при 3,9 % през 2012 г.). От тях до 14 годишна възраст момчетата и момичета са 4,2 %, а при възрастта до 18 г. – 3,9 %. Има леко увеличение по-изразено в по-малката възраст – 3,9 % и 3,8 % през предходната година.

I група – норма				II група – разширена норма				III група – извън нормата							
брой ученици (X ± 1S)				брой ученици между (X ± 1S) и (X ± 2S)				под (X – 2S)				над (X + 2S)			
7-14 г.		14-18 г.		7-14 г.		14-18 г.		7-14 г.		14-18 г.		7-14 г.		14-18 г.	
мом чета	момичета	мом чета	момичета	мом чета	момичета	мом чета	момичета	мом чета	момичета	мом чета	момичета	мом чета	момичета	мом чета	момичета
25 919	25 624	16 346	14 678	4 979	4 498	2 721	2 800	668	680	512	437	1 541	1 188	887	626
78,3%	80,1%	79,9%	79,2%	15,0%	14,1%	13,3%	15,1%	2,0%	2,1%	2,5%	2,3%	4,7%	3,7%	4,3%	3,4%

Индивидуална оценка на телесното тегло на учениците от I - XII клас

При учениците от подготвителните класове е намален дялът на обхванатите с антропометрични изследвания и по двата показателя – ръст и телесна маса. Относителните дялове на попадащите в норма по показател ръст е намален за сметка на учениците от разширената и извън нормата, като това е по-изразено при учениците със силно изоставане. По показател телесно тегло относителният дял на попадащите в норма е по-малък, като е увеличен дялът на както на децата с поднормено тегло, така и на тези със свръхтегло и затлъстяване.

В сравнение с предходната учебна 2012/2013 г., резултатите от измерванията на ръста на учениците от I – XII клас не показват промяна на обхванатите с измервания. И тук, както и при подготвителните класове се наблюдава намаляване дялът на попадащите в норма за сметка на тези в разширена и извън норма. Дяловете на тези с изоставане в ръста и при двете възрасти са близки, докато при избързващите разликата е по-голяма за сметка на младежите и девойките от 14 до 18 г. Относителният дял на учениците с избързване в ръста е близо 2 пъти по-голям от този с изоставане и е свързано с физиологичните промени в тази възраст. При показател телесно тегло има увеличение на обхванатите ученици. Намален е дялът на попадащите в норма за сметка на тези в разширена и извън норма. Увеличени са дяловете както на учениците с поднормено тегло, така и на тези със свръхтегло и затлъстяване.

Физическа дееспособност на учениците

Медицинските специалисти от здравните кабинети на училищата предоставиха информация за физическата дееспособност на учениците през учебната 2013/2014 година.

От учениците в **подготвителните класове** 3 062 (87,4 %) са покрили тестовете за физическа дееспособност за съответната възраст, което е най-високият резултат от последните 3 години.

От **учениците от I – XII клас** 96,6 % са покрили тестовете за физическа дееспособност (при 98,5 % през 2012 г.). Броят на учениците, освободени от часовете по физическо възпитание – 1 975 (1,8 %) е намален незначително.

Продължава да намалява абсолютният брой и относителният дял на учениците, включени в групи по лечебна физкултура в учебните заведения – от 0,5 % през учебната 2012/2013 г. на 0,4 % през настоящата.

Броят на учебните заведения с ученици, занимаващи се с лечебна физкултура е 21, с 4 по-малко. В 7 от училищата, броят на учениците е под 10, а в останалите 14 (8 общообразователни, 3 специализирани, 2 професионални гимназии и 1 частно училище), групите по лечебна физкултура са с повече от 10 ученика.

Вид изследване	Общ брой ученици от I – XII клас		7-14 г.		14-18 г.	
	брой	%	момчета	момичета	момчета	момичета
Брой на ученици, получили оценка над среден (3)	104 169	96,6	32 891	31 777	20 960	18 541
Брой ученици, освободени от физическо възпитание	1 975	1,8	330	300	550	795
Брой ученици, включени в групи по ЛФК в училище	416	0,4	159	152	43	62

II. Здравословно състояние на учениците

През учебната 2013/2014 г. при профилактичните прегледи на учениците от подготвителните и класовете от I – XII клас са регистрирани 8 951 заболявания. Успоредно с общите данни е предоставена и информация за подготвителните класове, за учениците от първи, седми и десети клас.

Моментната болестност се определя на базата на честотата на случаите на 1 000 прегледани ученика и за учебната 2013/2014 година е 91,1 ‰ и е с 3,1 ‰ по-малко от предходната.

Анализът на резултатите от профилактичните прегледи показват, че за учебната 2013/2014 г. най-голям е броят на учениците от всички възрасти със затлъстяване – 1 566 (15,9 ‰) или с 0,8 ‰ по-малко.

Честотата на случаите със затлъстяване при учениците от 1-ви, 7-ми и 10-тите класове е увеличена, докато в подготвителните е обратно:

- в подготвителните класове е 10,7 ‰ – по-ниска от предходната година с 3,1 ‰;

- в първи клас е 16,3 ‰ – по-висока от предходната година с 2,5 ‰;

- в седми клас е 25,1 ‰ – по-висока от предходната година с 4,7 ‰;

- в десети клас е 28,2 ‰ – по-висока от предходната година с 7,4 ‰.

И през тази година отново честотата на затлъстяването е по-голяма в по-високата възраст, като на първо място отново е 10-ти клас.

На второ място са случаите на бронхиална астма – 1 359 – 13,8 ‰ (при 14,4 ‰ от предходната година). Честотата на астмата при учениците от подготвителните класове, от 7-ми и 10-ти клас са увеличени с 1,5 ‰ при 10-ти клас до 2,7 ‰ при подготвителните класове. Единствено при 1-ви клас има намаление с 4,2 ‰. Показателите при подготвителните класове и 7-ми клас са еднакви 16,5 ‰, в 10-ти клас – 15,9 ‰ и най-малък в 1-ви клас – 14,2 ‰.

Абсолютният брой и честотата на алергичния ринит бележат намаляване през настоящата година. Броят на регистрираните заболявания е 716 (7,3 ‰) (съответно през 2012 г – 741 и 7,3 ‰). Честотата на случаите с алергичен ринит с изключение на 10-ти клас е намалена с 0,2 ‰ до 2,2 ‰. При учениците от подготвителните класове намалението е най-малко, докато при 1-ви клас е най-голямо. Показателите за подготвителните класове, 1-ви и 7-ми клас са съответно – е 5,5 ‰, 5,0 ‰ и 6,2 ‰. Отчита се повишение с повече от 2 пункта на честотата при 10-ти клас – от 8,6 ‰ на 10,7 ‰. Честота на алергичния ринит при отделните възрастови групи се увеличава с възрастта, като в 10-ти клас е най-висока.

На трето място при учениците са болестите на окото (нарушения на рефракцията и акомодацията, смущения в зрението и слепота и намалено зрение). Абсолютният брой и честотата бележат ръст спрямо предходната учебна година – от 1095 и 11,3 ‰ на 1273 и честота 13,0 ‰. Увеличението в честотата при подготвителните и първите класове е с над 3 пункта и са съответно 11,5 ‰ и 13,8 ‰. При 7-ми и 10-ти клас промените са значително по-големи – при 7-ми клас има намаление от 20,7 ‰ на 14,0 ‰, а при 10-ти клас увеличение от 9,8 ‰ на 18,6 ‰.

Общата честота на случаите с психически и поведенчески разстройства (F40-98) е 5,6 ‰ (в сравнение с предходната година са 7,2 ‰). Честотите при децата от подготвителните класове, от 7-ми и 10-ти клас са без съществени промени, до 0,1 ‰ и съответно са 6,1 ‰, 6,5 ‰ и 4,7 ‰. При първи клас се наблюдава снижение с 1 пункт – от 6,9 ‰ на 5,9 ‰.

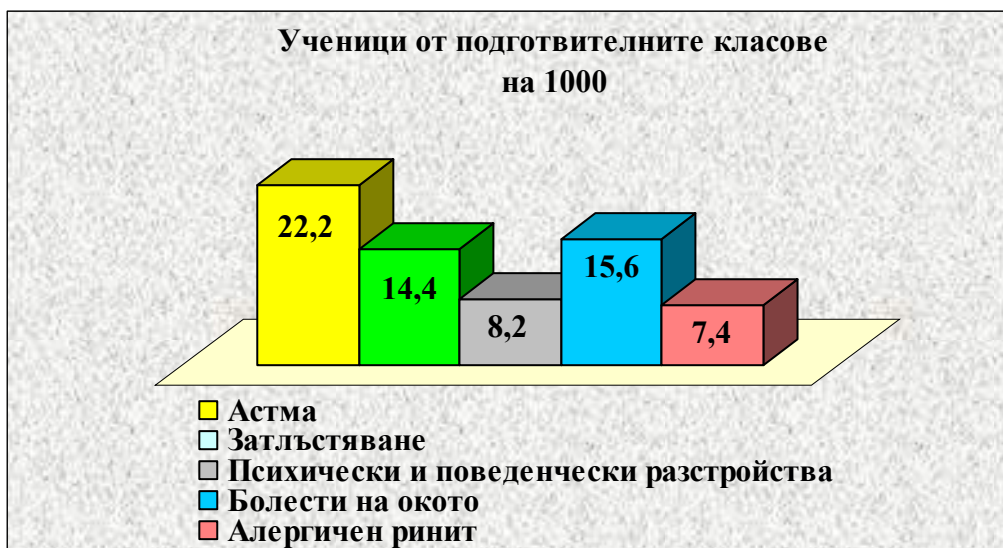
За разлика от предходните години абсолютният брой на учениците, които са с гръбначни изкривявания е намален от 527 на 303. Промяна има и в общата честота – от 5,4 ‰ на 3,1 ‰. За втора година при нито един ученик от подготвителните класове не е регистрирано гръбначно изкривяване. Показателят с увеличаване на възрастта се увеличава, като в I-ви и VII-ми клас са еднакви – 3,8 ‰, а в X-ти клас – 4,4 ‰. Във всички възрасти се регистрира намаление от 3,8 ‰ до 0,7 ‰, като най-малко е при X-ти клас.

Предоставянето на информация за регистрираните заболявания при профилактичните прегледи на учениците от подготвителните класове, от първи, седми и десети клас, дава възможност да се анализира здравословното състояние на посочените класове. Това са важни периоди в развитието на учениците, свързани с множество физиологични и психо-емоционални особености.

В подготвителните класове на училищата учат общо 3 504 ученика, като 93,5 ‰ от тях са предоставили здравно профилактични карти (при 91,1 ‰ през предходната година). При тях бяха регистрирани общо 243 заболявания, като честотата е 74,2 ‰ (през предходната година стойностите са 203 и 71,8 ‰). В структурата на заболяемостта водещи са:

- астма с относителен дял – 22,2 ‰ – през предходната учебна година – 19,2 ‰;
- болести на окото (нарушения на рефракцията и акомодацията, смущения в зрението и слепота и намалено зрение) с относителен дял – 15,6 ‰ – през 2012 г. – 10,8 ‰;
- затлъстяване с относителен дял – 14,4 ‰ – през 2012 г. – 19,2 ‰;
- психични и поведенчески разстройства – 8,2 ‰ – през 2012г – 11,3 ‰.

При алергичния ринит няма промяна в относителния дял от 7,4 ‰, при епилепсията се отчита спад от 7,9 ‰ на 5,3 ‰ и при инсулинозависимия диабет също няма промяна 2,5 ‰. Всички останали регистрирани заболявания са със значително по-малки относителни дялове.

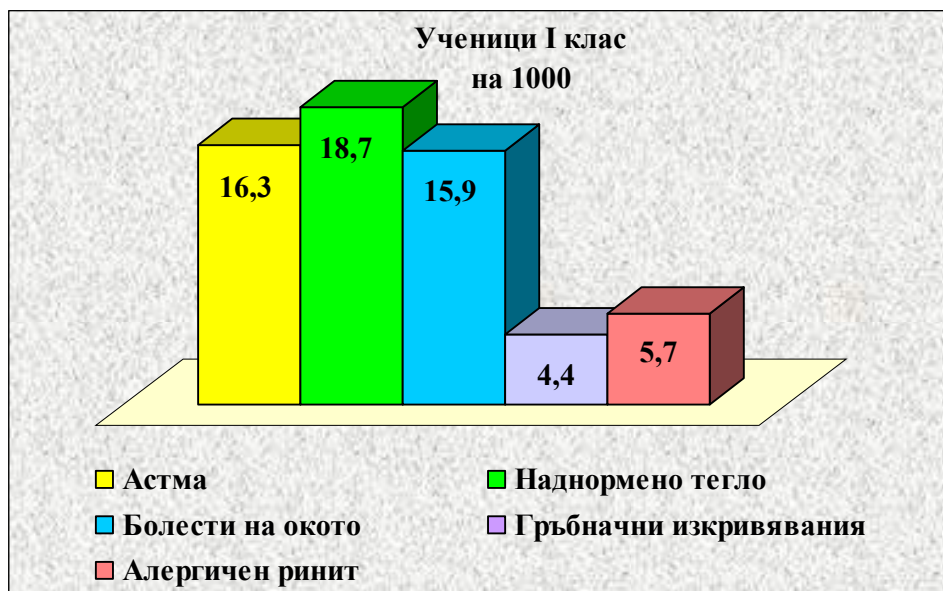
Броят на учениците от първи клас е и 11 134, като 10 688 или 96,0 %, са предоставили здравно профилактични карти, като намалението е незначително 0,7 %. Регистрирани са общо 930 болести, което представлява 87,0 ‰ (при 884 и 89,2 ‰ през предходната година).

В структурата на заболяемостта водещи са:

- затлъстяване – 18,7 ‰ – при 15,5 ‰ през 2012 г.;
- астма – 16,3 ‰ – при 20,6 ‰ през 2012 г.;
- болести на окото – 15,9 ‰ – при 11,8 ‰ през 2012 г.;
- психични и поведенчески разстройства – 6,9 – при 7,7 ‰ през 2012 г.

През настоящата година делът на гръбначните изкривявания е близо 2 пъти по-малък от 8,6 ‰ на 4,4 ‰. Намаление с повече от 2 пункта има и при алергичният ринит 5,6 ‰ при 8,0 ‰ през преходната година.

През учебната 2013/2014 година в 35 СОУ съвместно с кинезитерапевти от НСА бяха изследвани учениците от първи клас за гръбначни деформации. Резултатите показаха, че всеки втори първокласник е с неправилна стойка (51 ‰ от прегледаните), 12 ‰ са със сколиоза, 5 ‰ с лордоза и 1,5 ‰ с кифоза. Със спаднал свод (29 ‰) и плоскостъпие (17 ‰) са близо половината от тях, а с наднормено тегло са 27 ‰.

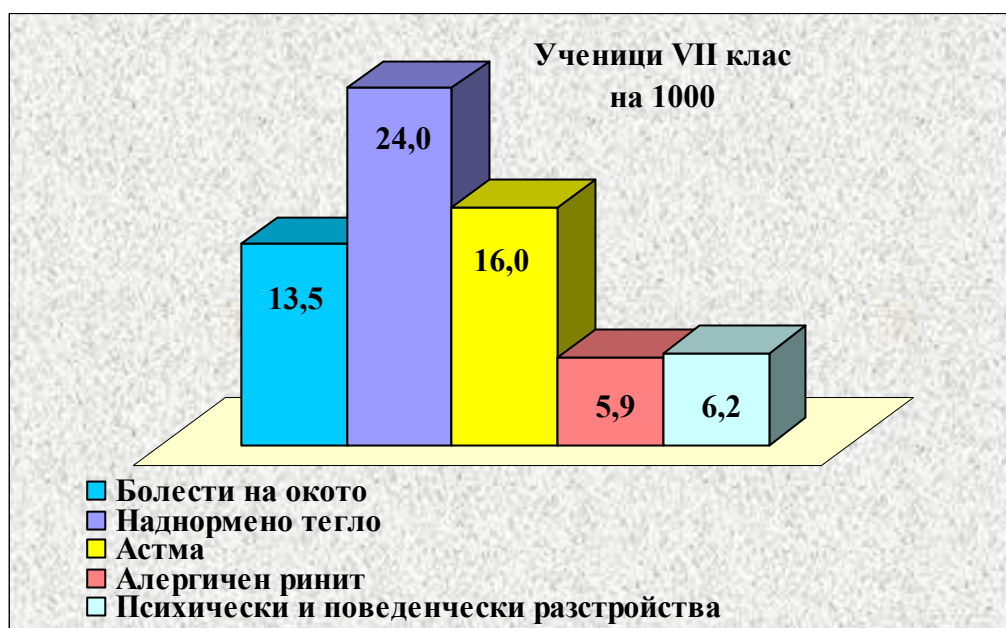

Броят на учениците от седми клас е 9 067 и 88,8 % от тях са предоставили здравно профилактични карти, което е с 3,2 % по-малко. Регистрирани са общо 837 болести – 116,8 % (през 2012 г. са съответно 934 заболявания и 111,5 %).

В структурата на заболяемостта водещи са:

- затлъстяване – 24,0 % – през предходната година – 18,3 %;
- астма – 16,0 % – през предходната година – 12,7 %;
- болести на окото – 13,5 % – през предходната година – 18,4 %;
- психични и поведенчески разстройства – 6,2 % – през предходната година – 5,8 %.

При затлъстяването, астмата и психичните и поведенчески разстройства има относителните дялове са по-високи в различна степен, докато при болестите на окото е обратното.

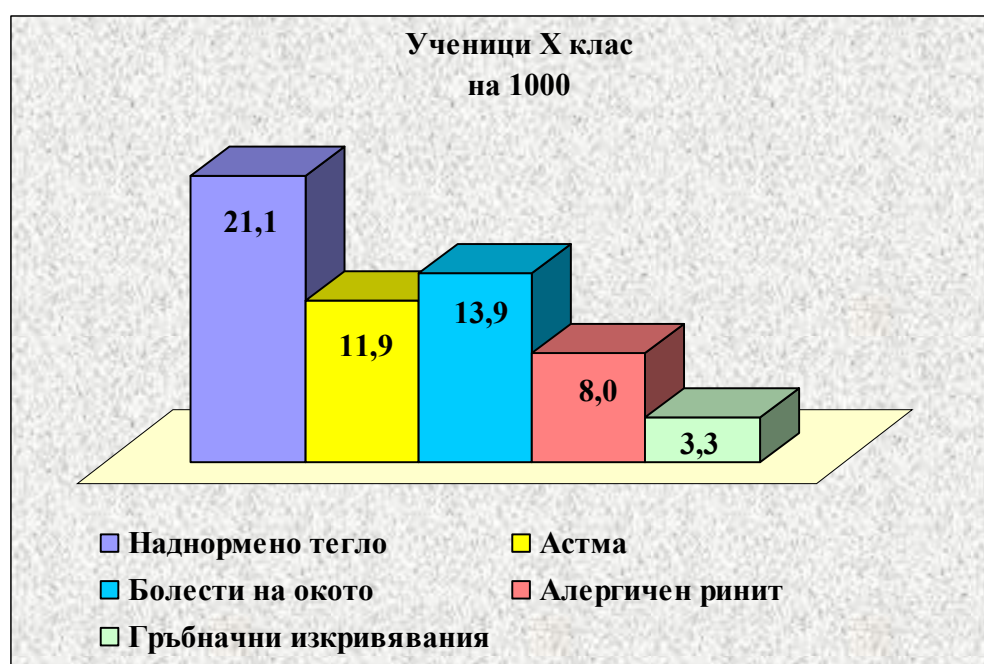

Броят на учениците от десети клас е 8 349, като с профилактични прегледи са 6 844 82,0 % (с 0,7 % повече от предходната година). В сравнение с другите две възрастови групи, това е най-ниският процент на предоставили здравно профилактични карти. Тази възрастова група е с най-висока честота на регистрирани заболявания – 914 или 133,5 ‰ (при 858 и 117,2 ‰).

В структурата на заболеваемостта водещи са:

- затлъстяване – 21,1 % – през предходната година – 17,7 %;
- болести на окото – 13,9 % – през предходната година – 10,3 %;
- астма – 11,9 % – през предходната година – 11,3 %;
- алергичен ринит – 8,0 % – през предходната година – 7,3 %;

През настоящата учебна година при посочените групи се регистрира увеличение в различна степен. Останалите регистрирани заболявания са с по-малки дялове.

Регистрирани заболявания и аномалии при профилактичните прегледи учениците за учебната 2013/2014 година

Заболявания и аномалии	ш.	ученици				
		всичко	в това число			
			ПК*	I клас	VII клас	X клас
а	б	1	2	3	4	5
Общ брой деца и ученици	0	113367	3504	11134	9067	8349
Общо прегледани деца и ученици	01	98227	3276	10688	8053	6844
Туберкулоза (А 15 - А 19)	02	17	2	3	2	0
Злокачествени новообразованиа (С00-С96)	03	60	2	6	3	5
Болести на щитовидната жлеза (Е04-Е07)	04	66	0	1	6	10
Захарна болест (диабет) (Е10)	05	217	6	9	24	26
Затлъстяване (Е65-Е68)	06	1566	35	174	202	193
Болести на кръвта и кръвотворните органи (D50-69)	07	129	3	14	9	7
Неврози (F40-F48)	08	106	4	10	5	2
Специални симптоми и синдроми (заекване, тикове, анорексия, енурезис, стереотипи) (F95, F98)	09	186	3	17	12	7

Специфично забавяне в развитието (F84)	10	244	11	31	34	22
Олигофрения (F70-F79)	11	18	2	5	1	1
Детска церебрална парализа (G80)	12	206	8	34	10	16
Епилепсия (G40)	13	328	13	43	35	26
Нарушения на рефракцията и акомодацията (H52)	14	271	6	41	27	19
Смущения в зрението (H53)	15	783	24	91	78	99
Слепота и намалено зрение (H54)	16	219	8	16	8	9
Болести на ухото и на мастоидния израстък (H65-93)	17	87	6	9	9	14
в т.ч. Глухота (H90)	18	72	3	8	6	12
Остър ревматизъм и хронична ревмат. кардиопатия (I00-I09)	19	10	1	1	1	2
Хипертонична болест (I10-I15)	20	108	0	0	11	20
Хронични заболявания на тонзилите и аден.вегетации (J35)	21	80	4	9	8	14
Алергичен ринит (J30)	22	716	18	53	50	73
Пневмония (J12-J18)	23	50	1	6	4	8
Хроничен бронхит (J41-J44)	24	114	3	23	13	21
Астма (J45)	25	1359	54	152	134	109
Язва на стомаха и дванадесетопръстника (K25-26)	26	10	0	1	2	1
Гастрит и дуоденит (K29)	27	79	1	4	14	10
Абдоминална херния (K40-K46)	28	11	0	1	2	2
Хроничен хепатит (В 18.1, В 18.8, К 73)	29	1	0	0	0	1
Остър и хроничен гломерулонефрит (N00-N08)	30	16	0	1	0	1
Остър и хроничен пиелонефрит (N10-N16)	31	61	0	5	4	7
Камъни в бъбрека и уретера (N20-N23)	32	45	1	1	2	11
Кръвотечения от половите органи и смущения на менструацията (N91-N94)	33	51	0	0	7	9
Артропатии и сродни заболявания (M00-M36)	34	154	2	4	5	20
Плоско стъпало, придобито (M21.4)	35	189	1	16	13	25
Гръбначни изкривявания (M40-M43)	36	303	0	41	31	30
Вродени аномалии (Q00-Q99)	37	325	7	23	23	27
в т.ч. на сърдечно съдовата система (Q20-Q27)	38	132	7	14	10	5
крипторхизъм (Q53)	39	1	0	0	0	0
Късни последици от травми и отравяния (T90-T95)	40	52	0	2	1	10
Други	41	714	17	83	47	57
Открити заболявания - всичко	42	8951	243	930	837	914

* ПК - подготвителен клас

През учебната 2013/2014 г. на база резултатите от проучването на тема: "Артериална хипертония при ученици от град София", специалисти от Столична РЗИ като втори етап проведоха цикъл от здравно-образователни беседи. Участващите в проучването ученици бяха запознати с темите : „Рискови фактори за развитие на артериална хипертония в юношеска възраст” и „Суицидни нагласи и корекция на поведението”.

Диспансерно наблюдение на учениците

Съгласно изискванията на Наредба № 39 на МЗ от 2004 г., учениците с диагнози подлежащи на диспансеризация, се водят от лекари специалисти от лечебните заведения.

На диспансерен отчет се водят 4 913 (5,0 %). През предходната учебна година са били 4 741 ученици и 4,2 %.

Най-голям е броят на заболяванията на дихателната система с алергична етиология (астма и алергичен ринит), от които страдат общо 2 075 ученици. Относителният дял на диспансеризираните с двете заболявания е 42,2 %.

Спрямо предходната година абсолютният им брой е намален незначително със 70 и относителният дял с 3 %.

Учениците, които се водят на диспансерен отчет с астма са 1359 – 27,6 % с 2,0 % по-малко от предходната година. При учениците от подготвителните класове относителният дял е 34,4 % и е по-висок от предходната година с 9 пункта. Абсолютният брой на учениците с астма във възрастта от 7 до 14 г. е 857 и е около 2 пъти по-голям от същия в по-голямата възраст – 448.. Запазва се съотношението, броят на учениците в по-малката възраст да е 2 пъти по-голям и абсолютният брой на диспансеризирани момчета също да е по-голям.

На второ място е броят на учениците с алергичен ринит, причинен от полени – 716 (14,6 %), което е с 1,0 % по-малко. При учениците от подготвителните класове относителният дял е по-малък от общия – 11,5 % (при 9,8 % през 2012 г.). И при това заболяване, броят на момчетата, както и броят учениците във възрастта от 7 до 14 г. са по-големи от същите при момичетата и над 14 г., но разликите са минимални.

Случаите с психически и поведенчески разстройства са общо 605 (12,3 %) и заемат трето място. Увеличени са както абсолютният брой, така и относителният дял спрямо предходната година – 461 или 9,7 %. При учениците от подготвителните класове относителният дял е 14,0 % и е 1,7 пъти по-малък от предходната година, но много близък до същия през 2011 г. Запазва се съотношението броят на учениците от 7 до 14 г. (436 ученика) да е около 3 пъти по-голям от броя на учениците във възрастта 14-18 г (147 ученика), което е характерно за развитието на заболяванията в различните възрастови групи. Запазва се съотношението между броя на диспансеризирани момчетата от двете възрастови групи спрямо същия на момичетата да е по-голямо, като разликата между тях намалява от 1,7 на 1,4 пъти.

Следват:

- епилепсия – 328 или 6,7 % (през 2012 г. 350 и 7,4 %);
 - болести на окото (детска, юношеска и пресенилна катаракта, други болести на ретината, глаукома, слепота и намалено зрение) – 284 (5,8%), с 1 % повече. От тях слепотата и намаленото зрение са 219, но 168 случая са при учениците от СОУ за деца с нарушено зрение „Луи Брайл”, което учебно заведение е специализирано за прием на ученици от цялата страна;
 - вродени аномалии – 227 или 4,6 % като 58 % от тях са на сърдечно-съдовата система и са без съществени промени;
 - инсулинозависим диабет – 217 или 4,4 % – незначително понижение с 0,3 %;
 - детска церебрална парализа – 206 или 4,2 % (през 2012 г. – 165 и 3,5 %).
- Забелязва се плавно увеличение през последните 3 години;
- хипертонична болест – 108 или 2,2 % (незначително понижение от 0,3%).

Останалите болести са с по-малки относителни дялове.

Абсолютният брой и относителните дялове при различните заболявания варират в тесни граници през отделните години. През настоящата намаляване се отчита при болестите на дихателната система с алергична етиология Делът на диспансеризирани с диабет, с вродените аномалии и хипертонична болест

са без съществени промени. През последните 3 години се забелязва плавно повишение на диспансеризираните с психически и поведенчески разстройства и детска церебрална парализа. Това до голяма степен е свързано с интегрираното обучение на учениците със специфични образователни потребности с помощта на ресурсни учители в общообразователните училища. Абсолютният брой на момчетата с болести подлежащи на диспансеризация и в двете възрастови групи, както и на учениците във възрастта от 7-14 г. са по-големи.

Освен разгледаните по-горе заболявания, има и случаи, като болестта на Даун (18 случая) и 2 трансплантации (1 чернодробна и 1 бъбречна), които не са включени в списъка на болестите, подлежащи на диспансеризация, но изискват наблюдение и проследяване.

Единичните случаи на по-рядко срещани болести и състояния представляват над 1 % и не оказват съществено влияние върху общите показатели.

МКБ 10	Заболявания, които изискват диспансерно наблюдение	Брой диспансеризирани ученици				
		под 7 г.	7-14 г.		14-18 г.	
1	2	3				
код		ПК	Момчета	Момичета	Момчета	Момичета
A 15.0	Туберкулоза на белите дробове	2	5	5	2	3
B 18.1-18.8	Хроничен вирусен хепатит В	0	0	0	1	0
C 26.0	Злокачествено новообразуване на хр.органи	0	0	0	0	0
C 38.3	Злокачествено новообразуване на медиастинума	0	0	0	0	1
C 40	Остеосарком	0	1	0	1	1
C 43.7	Злокачествен меланом на кожата	0	0	0	1	0
C 50.1	Злок. новообразуване на млечната жлеза	0	0	0	0	1
C 56	Злок. новообразуване на яйчника	0	0	1	0	1
C 62	Злокачествено новообразуване на тестиса	0	0	0	0	0
C 64	Злокачествено новообразуване на бъбрека	0	1	1	1	1
C 69	Злокачествено новообразуване на окоото	0	1	1	1	3
C 71.0	Злокачествено новообразуване на главния мозък	0	1	4	2	2
C 72.0	Злокачествено новообразуване на гръбначния мозък	0	1	1	0	0
C-73	Злок.новообразуване на щитовидната жлеза	0	0	0	0	1
C 81.9	Болест на Hodgking	0	1	0	2	0
C 83	Нехочкинов лимфом	0	4	0	3	2
C 95.9	Левкемия	2	8	3	4	1
D50.9	Желязонеодоимъчна анемия, неуточнена	0	10	13	5	13
D 56.1 -9	Таласемия	2	18	9	8	10
D 59.1-59.9	Хемолитична анемия	0	1	0	0	0
D 66	Вроден дефицит на фактор VIII	0	3	1	2	0
D 68	Хемофилия	1	10	0	3	0
D 69.6	Тромбоцитопения, неуточнена	0	6	5	1	5
D 81.9	Комбинирани имунодефицитни състояния	0	2	0	1	0
E 03.1	Вроден хипотиреоидизъм	1	4	6	1	1
E 04.0	Нетоксична дифузна гуша	0	0	3	1	10
E 05.0	Тиреотоксикоза с дифузна гуша	0	1	4	2	3
E 06.3	Тиреоидит на Хашимото	0	2	2	4	21

E 10.9	Инсулинозависим диабет, без усложнения	6	38	58	67	48
E 20.1	Хипопаратиреоидизъм	0	1	0	0	1
E 23.2	Безвкусен диабет	0	1	1	1	5
E 34.3	Нанизъм неклассифициран другаде	0	3	0	2	4
E 79	Разстройства на обмяната на пурина и пиримидина	0	0	0	0	0
F 20.0	Шизофрени	1	5	4	5	2
F 32	Депресивен епизод	0	1	2	1	2
F 41	Други тревожни разстройства	2	13	11	11	11
F 44.0	Дисоциативно разстояние	0	8	2	3	3
F 48	Други невротични разстройства	2	46	34	13	12
F 84	Генерализирани разстройства в развитието	11	83	50	28	18
F 90	Хиперкинетични разстройства	2	41	16	8	8
F 98	Други поведенчески и емоционални разстройства	4	65	55	13	9
G 04.8	Постинфекциозен енцефалит	0	1	1	0	0
G 35	Множествена склероза	0	1	0	0	3
G 40.0-40.8	Епилепсия	13	109	82	59	65
G 54	Увреждания на коренчетата на плексус брах.	0	0	0	1	0
G 70.0	Миастения гравис	0	0	0	1	0
G 71.0	Първични мускулни увреждания	0	6	0	1	3
G 80.0-80.8	Детска церебрална парализа	8	68	58	38	34
G 83.0	Други паралитични синдроми	1	5	8	4	2
G 91.0	Хидроцефалия	2	9	6	4	4
H 26.0	Детска, юношеска и пресенилна катаракта	0	6	8	7	4
H 35.4	Други болести на ретината	0	1	7	3	1
H 40.0	Глаукома	0	12	5	6	5
H 54.0	Слепота и намалено зрение	8	61	57	36	57
H 90	Глухота	3	21	23	19	6
I 09.0	Други ревматични болести на сърцето	1	1	3	3	2
I 11	Хипертонична болест на сърцето	0	12	14	47	35
I 45.6	Други проводни нарушения	0	2	5	1	3
J 30.1	Алергичен ринит, причинен от полени	18	198	181	168	151
J 41.0	Обикновен хроничен бронхит	3	3	35	34	39
J 45.0	Астма с преобладаващ алергичен компонент	54	486	371	235	213
K 25	Язва на стомаха	0	1	1	1	2
K 26	Язва на дванадесетопръстника	0	1	3	0	1
K 50	Болест на Crohn	0	0	0	1	1
K 90.0	Нарушена резорбция в червата	0	1	1	0	3
L 40.0	Псориазис вулгарис	0	1	4	1	1
L 51	Еритема мултиформе	0	0	1	0	0
M 08.0	Юношески ревматоиден артрит	0	3	15	23	22
M 08.8	Други юношески артрити	2	4	12	17	16
M 32.8	Други форми на дисеминиран Lupus erythematodes	0	0	0	0	3
M 91-92	Юношеска остеохондроза на таза, бедрената кост и други	0	6	6	15	10
N 03	Хроничен нефритен синдром	0	8	15	7	19
N 04	Нефрозен синдром	0	6	3	4	9
N 18	ХБН	0	2	0	3	1
N 20	Камъни в бъбрека	1	4	4	14	22
Q 05.0	Спина бифида	0	4	5	3	0
Q 21.0	Междукамерен септален дефект	0	5	9	4	5
Q 21.1	Междупредсърден септален дефект	0	1	4	2	4
Q 21.2	Предсърднокамерен септален дефект	1	4	2	4	1
Q21.3	Тетралогия на Fallot	1	4	3	4	2
Q 22.1	Вродена стеноза на клапата на белодр.	1	1	2	1	0

	артерия					
Q 22.4	Вродена стеноза на трикуспидалната клапа	0	2	1	1	1
Q 23.0	Вродена стеноза на аортната клапа	1	1	4	4	4
Q 24.8	Други уточнени вродени аномалии на сърцето	3	16	9	6	10
Q 25.1	Коарктация на аортата	0	1	3	0	0
Q 33	Вродени аномалии в развитието на белия дроб	0	2	1	0	0
Q 39	Вродени аномалии на хранопровода	0	1	1	0	0
Q 43.0	Други вродени аномалии на червата	0	1	3	1	0
Q 61.1	Бъбречна поликистоза, инфантилен тип	0	0	3	0	0
Q 62.0	Вр. нарушения на проходимостта на бъбречното легенче и аномалии на уретера	0	2	9	6	2
Q 62.1	Атрезия и стеноза на уретера	0	1	1	2	3
Q 65.0	Вродена луксация на бедрото, едностранна	0	2	4	3	9
Q 77	Остеохондродизплазия	0	3	2	3	5
Q 85.1	Туберозна склероза	0	0	0	0	0
Q 96	Синдром на Turner	0	0	0	0	0
T 90.3, 90.5	Последици от травми на главата	0	2	5	5	1
Общо	Диспансеризирани ученици	157	1477	1292	1000	987

Влияние върху здравословното състояние на учениците оказват редица вътрешни и външни фактори като генетични фактори, пол, възраст, начин на живот и факторите на урбанизираната среда. Не трябва да се пренебрегва и стресът като рисков фактор за развитието на някои заболявания и състояния.

Анализирайки резултатите от профилактичните прегледи на децата, от подготвителните класове и учениците от град София за учебната 2013/2014 година, могат да се направят следните

ИЗВОДИ:

1. През настоящата учебна година делът на учениците, предоставили информация за проведените от личните лекари профилактични прегледи е незначително увеличен.

2. Запазва се тенденцията относителният дял на учениците в по-високата възрастова група с избързване в ръста да е по-голям от тези с изоставане.

3. Увеличени са дяловете както на учениците с поднормено, така и на тези с наднормено тегло.

4. Делът на учениците от подготвителните класове, покрили тестовете за физическа дееспособност е увеличен, докато при тези от I-ви до XII-ти клас е намален.

5. Броят и относителният дял на участващите в групи по лечебна физкултура са намалени.

4. Водещи заболявания в структурата на заболеваемостта са затлъстяването, астмата и болестите на окото. На първо място при децата от подготвителните класове е астмата, при учениците от първи, седми и десети клас е затлъстяването. На второ място при подготвителните и десетите класове са болестите на окото, а при първи и седми клас – астмата.

5. Относителният дял на учениците с диагнози, подлежащи на диспансерно наблюдение е увеличен незначително.

За подобряване на здравословното състояние на децата от подготвителните класове и учениците се препоръчва:

- медицинските специалисти от здравните кабинети активно да изискват предоставяне в срок на талоните от проведените от личните лекари профилактични прегледи;

- ръководствата на учебните заведения да създадат условия за пълноценно използване на наличната спортна база, като се организират допълнително мероприятия в извън учебно време в секции и клубове;

- ръководствата на учебните заведения, съвместно с настоятелствата и родителите да инициират различни форми на отдых и спорт извън урбанизираните територии за профилактика на заболяванията с алергична етиология и на стреса, с прякото участие на медицинските специалисти в подготовката, провеждането и контрола им;

- ръководствата, съвместно с училищните настоятелства да съдействат активно за създаване на условия, там където е възможно, за включване в групи по лечебна физкултура на учениците с гръбначни деформации и затлъстяване, като заниманията се провеждат от специалисти кинезитерапевти.

- ръководствата на учебните заведения, съвместно с педагозите и психолозите, да актуализират в съответствие с конкретната условия, дейности за намаляване на нивото на стрес сред учениците по време на обучението;

- медицинските специалисти да участват активно с директорите в съгласуването на седмичното разписание на учебните часове за правилното организиране на дневния режим.